

ספר

הסוכה

אוצר כל בו על מצות סוכה

מהדורה מחודשת

חלק א

דיני עשיית הסוכה והשיבה בה
סדר האושפיזין ❖ אוצר אגדות חז"ל

מאת

אליהו וייספיש

בעמ"ח ספרי הלכה להג הסוכות

הוצאת

מאור ההלכה

ירושלים עיה"ק תוכב"א

אלול תשע"ז

כשחמתה מרובה מצילתה ברוחב ז' טפחים - לכל אורך הדופן

ד. סכך שחמתו מרובה מצילתו בשיעור רוחב ז' טפחים, ונמשך לכל אורך הדופן, עד שבמקום שהצל מרובה, לא נשארו אלא שתי דפנות בלבד, הדבר ספק אם הסוכה כשירה, לפי שאין לה ג' דפנות (משנ"ב תרלא ס"ק ד, בשם הפמ"ג)³.

צילתה מרובה
חמתה מרובה
מחמתה
מצילתה במשור
רוב שטח הסוכה
מיקוט שטח הסוכה

כשרוב שטח הסוכה חמתה מרובה, אך בכללותה צילתה מרובה

ה. הנה כאשר במיעוט שטח הסכך החמה מועטת שם מאד כי יש שם הרבה סכך, ואילו ברוב שטח הסוכה חמתה מרובה מצילתה במשהו, אע"פ שכאשר נצרף את כל הסכך ביחד,

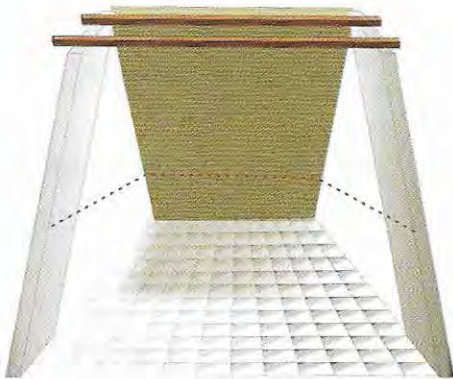
3. סברא להכשיר מדין דופן עקומה - יש לדון כי לפעמים אפשר להכשיר את מקום הסכך שצילתו מרובה, ע"י שנדון על חלק הסכך שחמתו מרובה דין 'דופן עקומה', כאילו אינו סכך אלא דופן עקומה שיש בה נקבים נקבים דכשירה מדין לבוד שתי וערב, ומגעת עד הסכך הכשר. וזה כעין שמצינו (שו"ע תרלג סעי' ו-ז) שדנים דין 'דופן עקומה' על הסכך בסוכה גבוה מכ' אמה ובנה אצטבא באמצע, שמחלקים הסכך לשנים חציו דופן וחציו סכך. לפי"ז צ"ל ההפמ"ג מיירי באופן שאי אפשר להכשיר מדין דופן עקומה, כגון שהדפנות אינן מגיעות לסכך, ואין אומרים 'תרי הלכות' גוד אסיק ודופן עקומה, וכדומה.

אכן לדעת הבכורי (תרלא ס"ק ב, ובתוס' ביכורים שם) דס"ל שחמתה מרובה מצילתה נידון כאויר, אי אפשר להכשיר בזה מדין דופן עקומה, שהרי אין הנין דופן עקומה באויר. אולם בנוגע למעשה המשנ"ב השמיט דעת הבכורי בזה. וגם מוכח דהמשנ"ב לא ס"ל כהבכורי בזה, שהרי הביא ספק הפמ"ג הנ"ל, משמע שאין ספק לפסול בזה אא"כ יש בסכך רוחב ז' טפחים שחמתו מרובה, אבל אם יש רק ג' טפחים בלבד, משמע שאין צד לפסול. הרי דלא ס"ל בזה כהבכורי כלל (הערת הגרא"ד אפשטיין).

לפי שמתקיים בזה דין עריבן גם לדעת המג"א, ומסכך ע"ג דפנות הכניסה עצמן ומתקיים דין 'עריבן' מחוץ לסוכה ע"י הקירות שלפני הכניסה לבית, וגם לדעת השו"ע אתי שפיר, שהרי המקום סתום כמין חצר שיש לה מחיצות מסביב, וא"כ סוכה זו היא ניתרת בטפח שוחק ולא בעי' פס ד', אע"ג דבהמשך המעבר יש כניסה לבית, דלכאורה היה מקום לומר דזה אינו נחשב סתום לגמרי ולא מתקיים בזה דעת השו"ע, אעפ"כ יש להכשיר בזה שהרי הפתח העשוי לכניסה לבית אינו נחשב פירצה לענין זה כמו שהוכחנו ממבוי (הערת ח"א).

ד. עריבן, בחיבור ראשי הדפנות זו לזו, בלבד

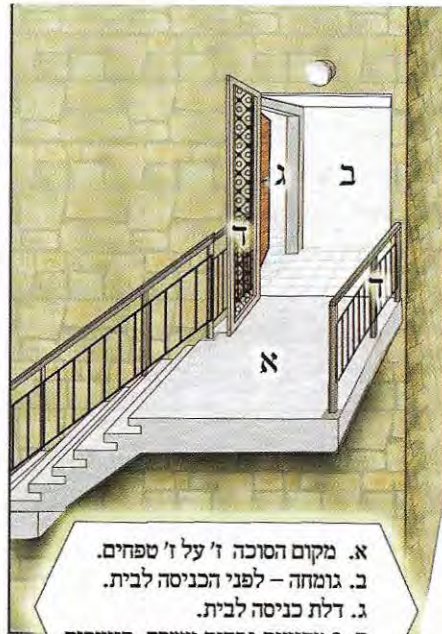
דין עריבן לא מתקיים ע"י חיבור הדפנות בראשן בלבד, אלא צריך שיהיו מחוברים בגובה י' טפחים מן הקרקע, דאל"כ הרי זה נראה כסוכה בת ב' דפנות העשויה כמבוי שצריך דופן ג' של פס ד' ולבוד כדי לקיים בזה דין עריבן.

ה. אורים ג' על ג' בפניות הסוכה

סוכה של ג' דפנות ובקרנות הסוכה במקום חיבור ב' הדפנות לדופן האמצעית יש

הר"ן שסיכך על גבי מבוי שיש לו ג' מחיצות וסיכך לצד הפתח והלחי טפח העומד בפתח המבוי מתירו, ומזה למד הר"ן דהה"נ בסוכה כמבוי באמצע החצר ניתרת בטפח שוחק דלא בעי' פס ד' טפחים. והרי סתם מבוי צריך שיהא לו פתחים לחצירות ואעפ"כ נחשב סתום לפי שאינו מפולש ופתוח באמצעו לגמרי, א"כ יוצא לפי"ז גם לענין סיכך בסוכה כמבוי העומדת בחצר הדין כן דאע"פ שיש לחצר כמה פתחים לבתים אינה נחשבת מפולשת בכך לענין זה.

- א. מקום הסוכה ז' על ז' טפחים.
 ב. גומחה - לפני הכניסה לבית.
 ג. דלת כניסה לבית.
 ד. 2 מחיצות גבוהות עשרה, היוצרות סוכה העשויה כמבוי.

והדבר נוגע למי שעושה סוכה בכניסה לבית ויש שם ב' דפנות בלבד גדר מזה וגדר מזה כמבוי, ואי אפשר להעמיד שם מחיצה ברוחב ז' טפחים כי סתם הכניסה לבית, די אם יעשה טפח שוחק כדין סוכה כמין 'גאם'